

Із усього вищевказаного, ми можемо зробити висновок, що Брекзінт безперечно має як позитивні, так і негативні сторони. Розвиток майбутніх подій на світовій, а зокрема на європейській арені, багато в чому визначаються кроками, які буде робити Англія на своєму шляху, а також подальшими діями інших країн-членів ЄС та їх «цивілізованістю».

Все ж, для нас залишаються відкритими питання:

- Чи поверне собі Велика Британія першість на світовій арені?
- Якими насправді будуть наслідки «розлучення Англії із Євросоюзом» для самого ЄС?
- Чи стане Брекзінт першим кроком на шляху до краху Європейської Спільноти?
- Чи оберенеться Брекзінт крахом для самої Англії?

Проте відповідь на них зможе дати лише майбутнє.

Список використаної літератури:

1. Benett, A. 100 reasons why Brexit was a good thing // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.telegraph.co.uk/news/2016/09/30/100-reasons-to-embrace-brexit/>
2. Colonnelli, A. Europe will be stronger without Britain // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.independent.co.uk/voices/brexit-talks-europe-negotiations-stronger-without-rejoin-cancel-eu-welcome-come-crawling-back-a7798956.html>
3. Gallo, A. Brexit could make Britain weaker and strengthen the EU / A. Gallo, A. Aney, T. Pan, P. Morenes // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.weforum.org/agenda/2017/04/brexit-european-union-negotiations/>
4. Hunt, A. Brexit: All you need to know about the UK leaving the EU / A. Hunt, B. Wheeler [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bbc.co.uk/news/uk-politics-32810887>
5. Longworth, J. Why Brexit is better for the UK // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.thebanker.com/World/Western-Europe/John-Longworth-why-Brexit-is-better-for-the-UK?ct=true>
6. Nagesh, A. What good has come out of Brexit // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://metro.co.uk/2016/10/26/what-good-has-come-out-of-brexit-6216023/>

Білик В.

Е-ДЕМОКРАТІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА НАРОДОВЛАДДЯ

Стаття присвячена проблемі становлення та розвитку різних форм демократичного устрою в контексті нових інформаційних викликів. Показано, що моделі демократичного устрою кожної країни своєрідні і не зводяться до якогось уніфікованого набору інститутів і правил. Розкривається розуміння електронної демократії, як найбільш ефективного способу розв'язання проблем, які стосуються безлічі людей. Визначено, що демократія доповнює традиційні інструменти демократії і є тісно взаємопов'язаною з ними.

Ключові слова: політична демократія, електронна демократія, інформаційні технології, інструменти демократії, народовладдя.

В умовах сучасних глобальних процесів становлення громадянського суспільства демократія визнана кращою формою правління переважною кількістю країн світу, хоча традиційні форми її здійснення мають значні вади. Саме тому в умовах сьогодення надзвичайної ваги набуває саме електронна демократія, що вперше була застосована в США. Через е-демократію громадяни і бізнес визначають, які саме послуги і яким чином надаватиме їм держава, установлюють взаємну відповідальність у межах взаємодії, формують образ держави і суспільства та електронного урядування як окремого соціального інституту.

Традиційне розуміння демократії стає непридатним до суспільств, які існують і функціонують у світі глобальних постіндустріальних комунікацій на базі інформаційних технологій, які сьогодні стрімко розвиваються. Мова йде про появу такого феномена, як «електронна демократія», під якою розуміється відкритість державної влади, підвищення ефективності політичного керування й активне залучення громадян у прийняття політичних рішень на основі інформаційно-комунікативних технологій. У такий спосіб «електронна демократія» виступає як перспективна форма інтерактивної взаємодії населення й влади в політичних процесах сучасного світу. Також важливим є те, що процеси розвитку електронної демократії відбуваються практично в усіх країнах світу. Проблемам розвитку демократичних засад функціонування державної влади у сучасній державі та її ціннісній характеристиці присвячені роботи як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників: С. С. Алексєєва, Г. В. Атаманчука, М.О. Баймуратова, Н.М. Оніщенко, Ю.М. Оборотова, П.М. Рабіновича, О.Ф. Скакун, О.В. Скрипнюка, В.Є. Чіркина, Ю.С. Шемшученко.

Незважаючи на наявність значної кількості праць щодо порушених питань, слід зауважити, що в юридичній науці недостатньо системно розуміється вплив інформаційно-комунікативних технологій на організацію і функціонування сучасної держави. Зазначене вказує на актуальність загальнотеоретичного дослідження процесів трансформації відносин між державою і суспільством та аналізу розвитку демократичних засад влади.

Мета статті – розкрити сутність електронної демократії та показати її роль у процесі трансформації взаємовідносин між державою та суспільством.

Поняття «електронна демократія» розглядають у двох смислах. Говорячи про е-демократію у вузькому розумінні, мають на увазі застосування ІКТ для забезпечення (електронного супроводу) прав громадян. У цьому разі змінюється лише технологічний бік подання заяв, звернень, запитів органам влади від імені громадян. Тобто, використовуючи своє законне право на отримання певної довідки, громадянин може звернутися до інстанції письмово, а може, наприклад, користуючись електронною поштою. Е-демократія у широкому розумінні передбачає залучення громади за допомогою сучасних інформаційних технологій до вирішення різноманітних суспільно-політичних завдань. Саме в цьому розрізі ми й розглядатимемо електронну

демократію. Прикладом може бути інтерактивна участь жителів у засіданні місцевої ради. Під час транслявання засідання в Інтернеті кожен зацікавлений може висловити своє ставлення до рішень ради, виступів депутатів, і відтак – вплинути на позицію органу влади.

Електрону демократію (e-democracy) визначають як інструмент зміцнення демократії, демократичних інститутів та демократичних процесів за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, вона — не є у відомому сенсі, різновидом політичного режиму, але є однією зі стратегій підтримки демократії, демократичних процесів і демократичних цінностей. Вона доповнює традиційні інструменти демократії і є взаємопов'язаною з ними. Складовими е-демократії є:

- електронний парламент;
- електронне законодавство;
- електронний суд;
- електронне посередництво;
- електронні вибори;
- електронний референдум;
- електронне голосування;
- електронні петиції;
- електронні кампанії;
- електронні опитування тощо [1].

Передбачається такий набір благ, які настануть унаслідок е-демократії (безперечно, ці міркування не можна вважати всеохоплюючими):

— *автономія і самоврядування малих груп.* Люди можуть ситуативно об'єднуватися за загальними інтересами, поглядами або за географічною, національною, релігійною чи культурною ознаками. Прийняті рішення не вимагають фінансування з державного бюджету, адже люди можуть сформувати і наповнити мікробюджет і витратити його для виконання прийнятого ними ж рішення. Здійснення самоврядування перетвориться на локальні громадські проекти, а всі необхідні товари і послуги для цих проектів можуть придбаватися через механізми тендерів.

— *великі справи.* Очевидно, що нинішнім державам, на відміну від вчорашніх імперій, усе складніше виконувати «великі справи», оскільки це вимагає колосальних витрат на мотивацію і приведення волі великої кількості людей у згоду з єдиним вектором. Але в електронному середовищі знову з'являється можливість «великих справ», причому за своєю природою вони нічим не відрізняються від суспільних проектів для малих груп. Підхід масштабується і є гнучкий.

— *пряме інформування.* Пропадає монополія на ЗМІ, кожна людина, затративши мінімальні ресурси, може писати і публікувати, надсилати відео-та аудіозаписи, сама стає репортером з місця свого перебування, каналом новин про себе і про те, що відбувається навколо.

— *персональні компетенції.* Пора визнати, що нерівність – це природа людини, і хоч би як кому хотілося міряти всіх однією міркою, але зустрічаються більш-менш добрі, розумні, кваліфіковані в різних галузях люди. Було б нерозумно припустити, що

голос доярки в голосуванні з глобальних фінансових питань має бути еквівалентний голосу доктора наук, який написав десяток монографій з цього питання, або дорівнював би голосу великого бізнесмена, який вклав великі кошти в проект, що безпосередньо залежить від прийнятого рішення. Питання компетенцій вирішується введенням коефіцієнта визнання авторитетності думки, тобто кожна людина стає публічним експертом і набирає «вагу» в прийнятті рішень, що вимагають кваліфікації.

— *відсутність державного бюджету*. Скасування цього атрибута державності передбачає також і повне скасування державного апарату, скасування податків. Місце податків займе фінансову участь громадян у громадських проектах, і ця участь буде визначати «вплив» людини в суспільстві, вагу її голосу, ступінь довіри і поваги до її думки. Зникнення державних структур приведе, так само, до розподілу їх функцій між громадянами.

— *законотворчість, виконавча влада, судові органи*. Усі три гілки влади у разі прямої електронної демократії будуть зосереджені в кожного громадянина. Якщо із законодавством та виконавчою владою все якось інтуїтивно зрозуміло, то судові функції можуть стати деяким сервісом, який замовляють громадяни у людини або групи експертів з високою кваліфікацією в розглянутому питанні.

Політичні інтернет-технології відкривають принципово нові можливості комунікації й взаємодії: роблять доступною політичну інформацію, спрощують отримання зворотного зв'язку, створюють інноваційні форми участі населення в політичному процесі, стають джерелом прозорості дій політичних інститутів і конкретних політиків [4].

Але для того, щоб спроби електронного залучення громадян до управління були ефективними, суспільство повинно набути достатній досвід щодо традиційних методів бучасті громадян у житті суспільства.

Список використаної літератури:

1. Гужва В. «Електронна демократія та умови її ефективного запровадження в Україні», Модернізація управління національною економікою : зб. матер. IV Міжнар. / В. Гужва // Наук.-практ. конф., 25–26 лист. 2016 р., МОН України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – Київ: КНЕУ, 2016. – С. 208–212.
2. Голубь В.В. Політична модернізація як напрям раціоналізації сучасних політичних систем / В.В. Голубь // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Golub.pdf>
3. Грицяк Н.В. Електронна демократія як механізм політичної взаємодії: навч.-метод. рек. / Н.В. Грицяк, С.Г. Соловійов. – К. : НАДУ, 2013. – 44 с.
4. Дубас О.П. Електронна демократія: сутність і перспективи розвитку в Україні / О.П. Дубас // Вісн. держ. акад. керів. Кадрів культури і мистецтв: щокварт. наук. журн. / М-во культури і туризму України, Нац. акад. керів. кадрів культури і мистецтв. – К.: Міленіум. – 2011. – С. 187–190.

5. Evolution of the Use of New Technologies in Order to Facilitate Democracy in Europe. E-democratizing the Parliaments and Parties of Europe, Geneva & Florence, October 2003. – P. 45.

Войтко А.

ЕЛЕКТРОННИЙ УРЯД У ВЕЛИКОБРИТАНІЇ. ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ПРОБЛЕМИ

У статті аналізуються етапи та проблеми впровадження електронного уряду у Великій Британії.

Ключові слова: «електронний уряд», «e-government».

Побудувати демократичну правову державу можливо лише у відкритому суспільстві. Право на інформацію – найбільш важливе право людини. Реалізація права людини на інформацію, можливість вільного доступу до інформації, що має суспільне значення, інформаційна відкритість органів влади є важливими умовами та критеріями існування правової, демократичної держави. Реалізація цього права забезпечує реальну, а не тільки формальну участь громадян у житті держави. Слід підкреслити особливе значення цього права: воно виступає елементом, який зв'язує усю систему основних прав і свобод. Тільки за умови його дотримання можна говорити про фактичну реалізацію особистих, політичних, соціальних, економічних, екологічних і культурних прав і свобод [2, с. 52].

З появою та розвитком новітніх технологій змінилися стратегії державного управління. З'явилися нові поняття: e-government та e-governance. Ці поняття характеризують державне управління і розвиток громадянського суспільства. В основі змін є три принципи:

- Уряд повинен концентруватися на громадянах, а не на бюрократії.
- Уряд повинен працювати на результат.
- Уряд повинен активно просувати інноваційні системи.

E-government має на меті поширення урядової інформації серед громадян держави. Головним завданням цієї служби є підвищення рівня участі громадян у питаннях державного управління та покращення роботи органів державної влади.

Термін e-government можна інтерпретувати як “електронна держава”, “електронне управління”, “електронний державний апарат”.

Отже, e-government – це спосіб організації державної влади за допомогою Інтернет-мереж, що забезпечують роботу служб в режимі реального часу і спрощують спілкування громадян з офіційними установами.

У системі e-government виокремлюються наступні компоненти:

- Технічне забезпечення (інтернет, супутниковий зв'язок, стільниковий зв'язок, географічні інформаційні системи).
- Внутрішня урядова інфраструктура.